

چیرۆکی ئاسییهی کچی مزاجم

ک: سعید یوسف أبو عزیز

وه رگێرانی: م / صلاح الدین عبدالکریم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

له (أبي هوريره) رضي الله عنه ده فهرموویت: فیرعه ون چوار میخی بو خیزانه که ی داکوتابوو بو ههردوو دهست و ههردوو پیی، وه کاتیك برۆیشتنایه و به جییان بهیشتایه فریشته سیبهریان بو ده کرد، نه ویش فهرمووی:

﴿ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَبِحَنِّي مِنْ قِرَعُونَ وَعَمَلِهِ وَبِحَنِّي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴾

[التحریم: ۱۱] .

واته: نه ی پهروهردگار لای خۆت خانوویه کم بو دروست بکه و پزگارم بکه له فیرعه ون و کرداره کانی وه پزگارم بکه له نه ته وه و خه لکی خراب.

خوای گه وه ماله که ی نیشاندا له بههشتدا.

وه له سه لمانه وه رضي الله عنه که ده فهرموویت:

(خیزانه که ی فیرعه ون له بهر خۆر سزا ده درا، کاتیك به جییان بهیشتایه فریشته به باله کانی سیبهری بو ده کرد وه خانووه که ی ده بینی له بههشتدا.

وه له ابي رافعه وه ده فهرموویت: (فیرعه ون چوار میخی بو خیزانه که ی داکوتا بوو، پاشان ده ستاریکی گه وه ره ی له سه ر سکی دانا بوو تا کو مرد.

ئاسیه له کۆشکیکی خۆشدا ژيانی به سه ر ده برد، خیزانی پیاویک بوو که فهرمانپه وایی میصری ده کرد، وه خۆی زال کرد بوو به سه ر خه لکه که یدا به ئاسن و ئاگر، خوای گه وه وه سفی نه و فهرمانپه واییه و خاوه نه که ی ده کات که ده فهرموویت:

﴿ إِنَّ قِرَعُونَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضَعِفُ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يُدْبِحُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴾ [القصص: ۴] .

واته: فیرعه ون لووت به رزی کرد به سه ر زه ویدا و سنوری به زاندا و سته می کردوو ژيانی دونیای هه لباردا به سه ر ژيانی دواپۆژدا وه پشته کرد له گوپرایه لی پهروهردگاری هه ره به رز، وه خه لکه که شی دابه ش کرد بوو بوچه ند به شیک و چه ند پارچه و جوړیک، هه ندیکانی ده چه وسانده وه که بریتی بوون له (بنی ئیسرائیل) که له نه وه ی (یعقوب) پیغه مبه ر بوون رضي الله عنه، که له و کاته دا نه وان باشترین خه لکی سه ر زه وی بوون، که نه م پاشا سته مکاره کافره زال ببوو به سه ریاندا و کرد بوویانی

زاناياني ته فسیر ده فهرموون: جارييه کان له ده ریاکه دوزیانه وه له ناو تابوتیکی داخراو نه یان ویرا بیکه نه وه تاهینایان و خستیانه به ردهستی فیرعون (ناسیه ی کچی مزاحم کوپی عبید کوپی ریان کوپی ولید) که گه وره ی میصر بوو له سه رده می یوسف پیغه مبر^ﷺ، ئه ویش کاتیک ده رگای تابوته که ی کرده وه و په رده ی له سه ر لادا بینی پوی ده گه شیته وه به و نوره پیغه مبرایه تیه، که بینی زور خوشی ویست، کاتیک که فیرعون هات ووتی ئه مه چییه؟ فه رمانی کرد به سه رب بینی به لام ناسیه نه هیشت و فه رمووی ﴿قُرْءَانِ لِيْ وَلَكَ﴾ [القصص: ۹].

واته: بیلبیله ی روشن که ره وه ی چاوی هه ر دوو کمانه.

فیرعون ووتی: بو تو به لی، به لام بو من نه خیر، واته پیویستم پی نییه.

پاشان ناسیه فه رمووی: ﴿لَا تَقْتُلُوْهُ عَسَىٰ اَنْ يَنْفَعَنَا اَوْ نَتَّخِذْهُ وِلْدًا﴾ [القصص: ۹].

واته: مه یکوژن به لکو سودمان پی بگه یه نیت یا خود بیکه یه کوری خویمان مندالیان نابوو) وه خوی گه وره سودی پی گه یاندن، له دونیادا به هوی ئه وه وه هیدایه تی وه رگرت، له قیامه تیشدا خوی گه وره به هوی ئه وه وه کردیه به هه شته وه.

﴿وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ﴾ [القصص: ۹].

واته: نه یانده زانی و هه ستیان پی نه ده کرد که خوی گه وره ده یه ویت چیمان پی بکات به به لای گه وره بو فیرعون و سه ربازه کانی.

به م شیوازه خوی گه وره ویستی فیرعون دوزمنه که ی (موسیٰ ^ﷺ) له مالی خویدا گه وره بکات و هه ستیشی ناکرد که ئه مه له پاشه پوژدا ده بیت به دوزمنی.

وهك بلّی قه در ده فه رموویت: (ئه ی پاشای سته مکار، هه لئه له تاو به زوری سه ربازه کانی و ده سه لاتی زور و فراوانی، ئه و خوی گه وره که س ناتوانیت زال بیت به سه ریداو که سیش ناتوانیت قه ده غه ی بکات و قه ده ره کانی سه ربچی ناکریت، برپاری داوه که ئه و منداله ی که تو خوتی لی ده پاریزیت و به هوی ئه وه وه خه لکیکی زورت کوشت که له ژماردن نایه ت، به خپوکردن و گه وره کردنی ئه م ته نها ده بیت له مالله که ی خوت و له سه ر جیگای خوت بیت، وه په روه رده ناکریت ته نها به خواردن و خواردنه وه ی تو نه بیت و له مالی تودا نه بیت، وه تو که به خپوی ده که ییت و گه وره ی ده که ییت له نه یینییه که ی نازانیت، که تیا چوونی تو ده بیت له سه ر دهستی ئه و بیت، چونکه سه ربچی ئه و حه قه ئاشکرایه ده که ییت که ئه و هیئاویتی وئو سروشه به درو ده خه یته وه که بوئو دیت، بو ئه وه ی تو تیکرای خه لکی بزنان که په روه رده گاری ئاسمانه کان و زه وی چی بویت ده یکات، وه هه ر ئه و به هیزو توانا و ده سه لاته).

گه ران به دواي (موسیٰ ^ﷺ) دا

دایکی (موسیٰ) له مال ده رچوو بو ئه وه ی شیر بدات به منداله که ی به لام له جیگای خوی نه یینی، ته ماشای پوباری نیلی کرد هیچ شوینه واریکی تابوته که ی نه یینی، ئایا ده بیت بو کوی پوشتبیت.

خوای گوره دهفه رموویت:

﴿ وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أَرْمُوسَىٰ فَارِغًا إِن كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَن رَّبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ [القصص: ۱۰].

واته: دلای دایکی (موسى) ﷺ به تال و بی ناگابوو له هموو کاروباریکی دونیا ته نها دلای (موسى) ﷺ بوو نزیك بوو خوای بو نه گیریت و کاره که ناشکرا بکات و به ناشکرا پرسیاری بکات و به دوایدا بگه ریت نه گهر نیمه نارامیمان پی نه به خشیاپه و جیگیرمان نه کردایه بو نه وهی له باوه رداران بیت، بویه دایکی (موسى) ﷺ ﴿ وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّبِي بِهِ خُوشَكَةَ كَهَى وُوت به دوایدا بگه ری و هه والم بو بینه وه، نه ویش ﴿ فَبَصَّرَتْ بِهِ عَنْ جُنْبٍ ﴾ له دوروه بینی و ته ماشای ده کرد وه کو بلایی نه وی ناویت و به دواى نه ودا ناگه ریت بویه فه رموو: ﴿ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴾ نه وان هه ستیان ناکرد، چونکه (موسى) ﷺ کاتیک له مالى فیرعون جیگیر بوو ویستیان شیرى بدنه نی مه کی هیچ نافرته تیکی ناگرت و هیچ خواردنیکى ناخورد نه وانیش دامابون به ده سستیبه وه هه ولیاندا هه رشتیک گونجاوه پیی بدن به لام هیچی ناخورد وه کو خوای گوره ده فه رموویت:

﴿ وَحَرَمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِن قَبْلُ ﴾ [القصص: ۱۲]. واته: له پیشدا نیمه خویمان شیرى هه موو که سیکمان له سه ری قه ده غه کردبوو که بیخوات تا به هویه وه بیگه رینینه وه بو لای دایکی خوای. نه وانیش له گه ل مامان و نافرته تاندا ناردیان بو بازار به لکو نافرته تیک بدوزنه وه که شیره که بیخوات، کاتیک که نه مان راهه ستا بوون خه لکی لیی کوبوونه وه خوشکه که بیی به لام وای نیشان نه دا که نه م دهیناسیت، به لکو ووتی: ﴿ هَلْ أَذِلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتِكُمْ لَوْلَا أَن رَّبَطْنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴾ [القصص: ۱۲].

واته: نایا که سیکتان پی بلیم که بیگرنه خویمان و خزمه تی بکن نه وانیش بو نه م نامورگاری کارو خزمه ت کار ده بن. نه وانیش له گه لیان چون بو مالیان، دایکی وه ری گرت کاتیک که شیرى پییدا مه کی گرت و ده میژی و شیره که بی ده خواد نه وانیش زور دلخوش بوون و مژده ده ریکیان چوو بو لای ناسیه و نه م مژده یه ی پییدا نه ویش بانگی دایکی (موسى) ﷺ کردو داوای لی کرد که لای نیمه بمینیتته وه و چاکه ی له گه لدا بکات، به لام نه و په تی کرده وه و ووتی من هاوسه رو مندالم هه یه ناتوانم له مالى نیوه بمینمه وه مه گه ر منداله که له گه لمدنا بنیریت، نه ویش منداله که ی له گه لیدا ناروو موچه ی بو برپییه وه و به خشش و دیاری و پوشاکی زوری پییدا نه ویش گه راندییه وه بولای خوایی و خوای گوره کویانی کرده وه.

خوای گوره دهفه رموویت:

﴿ حَقٌّ وَلٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴾ [القصص: ۱۳].

واته: (موسى) ﷺ مان گه رانده وه بولای دایکی تاوه کو چاو روشن بیت و خه فه ت نه خوات و بو نه وه ی بزانییت په یمانی خوای گوره حه قه، به لام زوربه ی خه لکی نه م شته نازانییت.

پاش نه وهی دایکی (موسى) شیری منداله که ی داو له شیرى برپیه وه و گه پانديیه وه بو مالى فیرعه ون و له وی پیگه یشت و گه وره بو، خوی گه وره ده فهرموویت :

﴿وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ، وَأَسْتَوَىٰ، آيَاتُهُ حُكْمًا وَعِلْمًا، وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ﴾ [القصص: ۱۴].

واته: کاتیک (موسى) پی گه یشت و گه وره بو دانایی و زانیاریمان پی به خشى وه به م شیوازه پاداشتی چاکه کاران ده دینه وه.

وه کاتیکش خوی گه وره به خشى خوشی پژاند به سهر (موسى) دا دانایی و زانیاری پی به خشى، پیچه وانه و دژیه تی فیرعه ونی ناشکرا کردو ره خنهی لی گرتن که په رستن بو فیرعه ون و بت نه نجام ده دن.

ابن زید ده فهرموویت: فیرعه ون (موسى) ده رکرد له شار موسی چه ند سالیك له شار دور که وته وه خه لکیش له بیران کرد نه میش له پوژی چه ژندا بوو هاته وه، خوی گه وره ده فهرموویت: ﴿وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتُلَانِ هَذَا مِنْ شِيعِنِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَغْنَىٰ الَّذِي مِنْ شِيعِنِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ ﴿۱۵﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿۱۶﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِّلْمُجْرِمِينَ ﴿۱۷﴾ فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اَسْتَنْصَرْتَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ قَالَ لَهُ مُوسَىٰ إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِينٌ ﴿۱۸﴾ فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَىٰ أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿۱۹﴾﴾ [القصص].

واته: (موسى) هاته وه و ده گه راپیه وه بو ناو شار له کاتی بی ناگایی خه لکه که دا (له نیوه رو یا خود له نیوان مغریب و عیسا) دا بینی دوو پیاو شه پ ده کن و له یه کتری ده دن یه کیکیان له کومه ل وعه شیره تی (موسى) یه و (موسى) نه وی تریشیان دوژمنیتی و له نه ته وهی فیرعه ونه، نه وهی که له عه شیره تی موسى بوو (بنی اسرائیل) ی بوو داوای یارمه تی و فریاکه وتنی له (موسى) کرد، قه تاده ده فهرموویت: نه وهی که له نه ته وهی فیرعه ون بوو (قبطی) بوو ویستی ئیسرائیلییه که ژدربار بکات و ئیشی پیبکات و داری پیهه لگرت بو چیشتخانه که ی فیرعه ون نه ویش په تی کرده وه و به قسه ی نه کرد داوای فریاکه وتنی له (موسى) کرد.

ئیمامی القرطبی ده فهرموویت: (بویه داوای فریاکه وتنی له موسی کرد چونکه سه رسه ختی سته ملیکراو دین و فهرز بوو له سهر هه موو میلیله تان و له شه ریعه تی هه موویاندا هه بووه).

(موسى) خوی ناماده کرد بو فریاکه وتنی سته ملیکراوه که وه ره دوو دهستی کوکرده وه و له سهر سنگی پیاوه که ی داو پیاوه که مرد، هه رچه نده (موسى) مه بهستی کوشتنی نه بوو.

ئیمامی حسن ده فهرموویت: له وکاته یشداو له و حاله ته دا کوشتنی کافر حه لال و دروست نه بووه، چونکه له کاتی ده ست هه لگرتن بووه له کوشتن.

پاشان يه کسه ر له خوا پاراپايه وه و فهرمووی: ئه ی په روه ردگار من سته م له خوم کرد ليم خوشبه خوی گه وره ش لئی خوش بوو به راستی خوی گه وره لیخوش بوو به سوزو په حم و میهره بانه .

قه تاده ده فهرموویت: سویند به خوا زانی ته نها ریگای پرگاری داوی لیخوشبونه بویه داوی له خوا کرد، پاشان به رده وام ئه م شته ی له سه ر خوی ده ژمارد له گه ل ئه وه ی که ده یزانی خوی گه وره لئی خوش بووه، تاله پوژی قیامه تیشدا ده فهرموویت: من که سیکم کوشت که فهرانم پی نه کرابوو به کوشتنی .

پاشان فهرمووی: ئه ی په روه ردگار به هوی ئه و به خششانه ی که به منت به خشيوه له پله و پایه و عیزه ت و نیعمه ت هه رگیز من نام به پالپشت و یارمه تیده ری کافران و تاوانباران .

هاته وه ناوشار ده ترساو چاودی ری ده کردو ئاوری ده دایه وه، به م شیوازه ده پوی بینی ئه و پایوه (به نی ئیسرائیلی) یه ی که پیشتر پرگاری کرد دیسان له گه ل قبطی یه کی تر شه رده کات و به قسه ی ناکات که ده یه وی ت ئیشی پی بکات، دیسان داوی فریا که وتنی لی ده کات، (موسیٰ) پی فهرموو تو زور گومرایت و گومراییه که ت ئاشکرایه که به هوی تووه پیشتر من که سیکم کوشت ئیستا ده تنه وی ت یه کی تر بکوژم، پاشان (موسیٰ) ویستی ئه و قبطی یه که دوژمنی خوی و (به نی ئیسرائیلی) یه که یشه بترسینیت و قه ده غه ی بکات و دوری بخاته وه و پرگاری بکات لی ی، (بنی ئیسرائیل) یه که واتیکه یشت که بو ئه م دیت چونکه به توندی قسه ی له گه ل کرد بویه پی ووت: ئه ی (موسیٰ) ده تنه وی ت بمکوژیت هه روه کو چون پیشتر که سیکت کوشت، تو ته نها ده تنه وی ت بالاده ست و سته مکار بیت له سه ر زه وی تو ناتنه وی ت که سیک بیت له چاکسازان .

بویه هه والی کوشتنی قبطی یه که له لایه ن (موسیٰ) وه له میصر بلاو بووه تاگه یشته فیرعه ون .

خوی گه وره ده فهرموویت:

﴿ وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَا مُوسَىٰ إِنَّكَ الْمَلَأَ بِأَمْرٍ وَّكَ لِيُقْتُلُوكَ فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الْتَّاصِحِينَ ﴿٢٠﴾ فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴾ [القصص: ۲۰ - ۲۱] .

واته: پیاویک که ناوی (حزقیل) بوو ئیماندار بوو له وپه ری شاره وه به خیرایی هات و به زه یی به (موسیٰ) دا (موسیٰ) هاته وه ووتی: ئه ی (موسیٰ) ده سه لانداران راویژده کن و پیلان داده نین بو کوشتن له توله ی ئه و قبطی یه ی که کوشنت، بویه له شار ده رچوو شار به جی بهیله به راستی من ئاموژگاریت ده که م

(موسیٰ) یش (موسیٰ) له شار ده رچوو ده ترساو چاودی ری ده کرد نه که که سیک بیبینیت. فهرمووی په روه ردگار پرگام بکه له نه ته وه ی سته مکاران .

(موسیٰ) له زه وی میصر ده رچوو به ره و مه دیه ن و گه یشته لای به نده ی چاک (شعیب) ئه ویش یه کیک له که چه کانی خوی لی ماره کرد، ماره ییه که ی ده سال خزمه ت بوو، له پاش ئه وه ی (موسیٰ) ماوه ی خزمه ت کردنه که ی ته واوکرد

خیزانه که ی گه پانده وه بو میصر وه لای کیوی طوره وه رۆیشت له وی خوی گوره قسه ی له گه ل کردو کرا به پیغه مبه ر پاشان خوی گه وره فرمانی پیکرد که بچیت بۆلای فیرعه ون چونکه زور سته می کردو وه سنوری خوی گه وره ی به زانده وه :

﴿ أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴾ [طه: ۲۴].

وه کاتیک (موسى) ﴿﴾ گه پایه وه بو زهوی میصر خوی و هارونی برای ﴿﴾ چون بۆلای فیرعه ون و پییان ووت: ﴿ إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا نُعَذِّبُهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِبَيِّنَاتٍ مِّن رَّبِّكَ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنِ اتَّبَعَ أَهْدَى ﴾ [طه: ۴۷].

واته: ئیمه نیردراوو پیغه مبه ری په روه ردگارتین (بنی ایسرائیل) ئازاد بکه و وازیان لی بینه و سزایان له سه ر هه لگره ئیمه موعجیزه مان له لایه نی په روه ردگارتیه وه بو هیئاوه (که گۆچانه که ی ده ستیاتی) و سه لام له سه ر که سیك بییت که شوینی هیدایه ت ده که ویت.

پاشان پییان ووت: ئه گه ر سه رکه شی و لووت به رزی بکه یته ئه وا: ﴿ إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَن كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴾ [طه: ۴۸].
واته: ئیمه سروشمان بو هاتوو له لایه ن په روه ردگاره وه که سزای خوی گه وره توشی که سانیک ده بییت که به دروی بخه نه وه و پشت هه لکه ن له هیدایه ت.

فیرعه ون قسه کانی (موسى) ﴿﴾ ی - که پیشتر به خوی کردبوو - پی سه یر بوو ده ستی کرده باسکردنی چاکه کانی به سه رییه وه ﴿﴾ قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِّنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ﴿۱۸﴾ وَفَعَلْتَ فَعَلْتَك الْبِئْسَ الَّذِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿۱۹﴾ قَالَ فَعَلْنَاهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿۲۰﴾ فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُمْكُمْ فَرَّهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿۲۱﴾ وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمُنُّهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿۲۲﴾ [الشعراء].

واته: ئایا ئیمه خویمان تویمان په رده نه کرد به مندالی، وه نه تمان کوشته هه روه کو چون مندالانی ترمان ده کوشته، وه تو سالانیکی زور لای ئیمه مایته وه ئیتر که ی تو بووی به پیغه مبه ر؟! وه تو کاره خراپه که یشته نه جامدا که بریتییه له کوشتنی قبطنی یه که وه تو که سیکی کافری.

(موسى) ﴿﴾ فه رموی: به لی من کوشتم به لام من ئه و کاته که سیکی نه زان بووم پیش ئه وه ی زانیاریم بویت لای خوی گه وره وه، وه کاتیکیش له ئیوه ترسام له ده ستان رامکرد بو مه دیه ن و له وی خوی گه وره سروشی بوئاردم و کردمی به پیغه مبه ر، وه تو منته ت ده که یته به سه ر مندا که منته ت په روه رده کردوو که چی خوت (بنی ایسرائیل) یته کردوو به کۆیله و ده یانکوژیت که ئه وان نه ته وه ی منن بویه منته ت مه که به سه رمدا.

وه پاش کۆمه لیک گفتوگو (موسى) ﴿﴾ گومانه لاوازه کانی فیرعه ونی به تال کرده وه که ده بوایه له پاش بیستنی ئیمانی به خوی گه وره به یئایه به لام لووت به رزی و خو به زل زانی نه یه یشت ئیمان به یئیت به لکو طوغیان و سه رکه شی کردنی زیادی کرد.

﴿ فَحَشَرَ فَنَادَى ﴿۲۳﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ﴾ [النازعات: ۲۳ - ۲۴].

واته: خه لکی کۆکرده وه و پی ووتن من په روه ردگاری هه ره به رزتانم.

﴿ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهِ عَزَبِي ﴾ [القصص: ۳۸].

واته: فیرعون وتی ئه‌ی دهسه‌لانداران و پیاو ماقولان نه‌مزانپوه جگه له‌من خویه‌کی ترتان هه‌بیته، به‌لکو ته‌نهما من خوی ئپوه م.

وه‌له‌به‌رامبه‌ر به‌لگه‌رپوون و ئاشکراکاندا که خوی گوره‌پیشتیوانی (موسیٰ) ی پیکرد خیزانه‌که‌ی فیرعون (آسیه) موسلمان بوو، فیرعونه‌په‌نای برد بۆسزادان و ئازاردنی موسلمانان، ده‌ست و پپی جادووگه‌ره‌کانی برپیه‌وه‌و له‌خاچی دان پاشان کوشتیانی، پاشان پووی کرده‌آسیه‌ی خیزانی فرمانی پیکرد که کوفر بکات به‌خوی (موسیٰ) و هارون، ئه‌ویش پشت ئه‌ستوربوو به‌ئیمان‌که‌ی و هه‌ره‌شه‌کانی می‌رده‌که‌ی به‌که‌م زانی، ئه‌ویش له‌خاچی داو میخی بۆ داکوتی و ده‌ست و پپی‌ه‌کانی پپوه به‌سته‌وه، پاشان ده‌ستاریکی گه‌وره‌ی خسته‌سه‌رسکی وه‌کردیبه‌به‌گه‌رمی خۆره‌سوتینه‌ره‌که‌بۆ چه‌شتنی سزایه‌کی زیاتر.

وه‌که‌به‌جییان به‌یشتایه‌فریشته‌به‌باله‌کانی سیبهریان بۆ ده‌کرد، وه‌کاتیکیش که‌دلنیا‌بوو له‌نزیکی ئه‌جه‌ل و مردنی له‌خوی گه‌وره‌پاراپیه‌وه‌و وتی:

﴿ رَبِّ اٰیْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَبِحَنِّيْ مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَبِحَنِّيْ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِيْنَ ﴾ [التحریم: ۱۱].

واته: ئه‌ی په‌روه‌ردگاری لای خۆت مالیکم بۆ دروست بکه‌له‌به‌هه‌شتدا وه‌پزگارم بکه‌له‌فیرعون و کرداره‌کانی وه‌پزگارم بکه‌له‌نه‌ته‌وه‌ی سته‌مکاران.

زاناکان ده‌فه‌رموون: هاوسی‌ی هه‌لبژارد له‌پیش مالدا.

ئیمامی القشیری: له‌ته‌فسیره‌که‌یدا (لطائف الاشارات) ده‌فه‌رموویت: وتویانه: ئاسیه‌هیممه‌تی که‌م بوو کاتیک که‌داوای مالیک‌کی کرد له‌به‌هه‌شتدا وه‌مافی خۆی بوو که‌داوای زیاتری بکردایه، وانپیه‌وه‌که‌هه‌ندیک واحالی بوونه، چونکه‌ئو فه‌رمووی: ﴿ رَبِّ اٰیْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا ﴾ .

واته: ئه‌ی په‌روه‌ردگاری لای خۆت مالیکم بۆ دوست بکه، ئه‌م داوای نزیکی کرد له‌خوی گه‌وره، وه‌مالیک‌کی نزیکی له‌خوی گه‌وره‌باشتر له‌هه‌زاران کۆشک که‌نزیکی له‌بیته‌خوی گه‌وره.

وه‌ئاسیه‌به‌رده‌وام دامه‌زراو بوو وه‌کو شاخ له‌ژیر ئازارو ئه‌شکه‌نجه‌تا گیانی ده‌رچوو وه‌لامی په‌روه‌ردگاری دایه‌وه.

وه‌پنجه‌مبه‌ر ﷺ هه‌والمان پی‌دادات ده‌باره‌ی پله‌وپایه‌و گه‌وره‌یی که‌ده‌فه‌رموویت:

(کمل من الرجال کثیر، ولم یکمل من النساء غیر مریم بنت عمران، وآسیة امرأة فرعون، وإن فضل عائشة علی النساء کفضل الشریذ علی سائر الطعام)^(۱).

واته: له‌ناو پیاواندا پیاویکی زۆر ته‌واوو کامل بوونه، به‌لام له‌ناو ئافره‌تاندا که‌سیان کامل و ته‌واو نه‌بوونه ته‌نهما ئاسیه‌ی خیزانی فیرعون و مه‌ریه‌می کچی عیمران نه‌بیته، وه‌فه‌زل و گه‌وره‌یی عائیشه‌به‌سه‌ر ئافره‌تاندا وه‌کو فه‌زل و گه‌وره‌یی ته‌شرب وایه‌به‌سه‌ر هه‌موو خواردنه‌کاندا.

(۱) (متفق علیه، وانظر: مشکاة المصابیح: ۵۷۲۴).

ولهئه نهسه وه ﷺ ده فەرموویت: (أفضل نساء أهل الجنة خديجة بنت خويلد وفاطمة بنت محمد ﷺ ومريم بنت عمران وآسية بنت مزاحم امرأة فرعون)^(۱).

واته: باشتیرینی ئا فەرەتانی دونیا چوارن: مەریه می کچی عیمران وه خه دیجه ی کچی خوه یلید وه فاطیمه ی کچی محمد ﷺ وه ئاسیه ی خیزانی فیرعه ون.

لفضلت النساء على الرجال

فلو كان النساء كمثله هذه

فما التأنيث لاسم الشمس عيب

ولا التذكير فخر للهلال

واته: گەر ئا فەرەتان وه ک ئه مانه بن ئەوا فه زلی ئا فەرەت ده درا به سه ر پیاواندا

وه می یی بو ناوی خوور عیب نییه و نییری یش بو مانگ فه خرو شانازی نییه .

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین

سایتی بههشت

www.ba8.org

2009 – 1430

هه میشه له گه لمان بن بو به ره می نوی

(۲) (صحیح الجامع الصغیر: ۱۱۳۵).